

Hvad ser du?

Professor *Karl Heim*, der har skrevet artiklen om *Fader vor*, levede fra 1874 til 1958 og øvede som universitetslærer en stor indflydelse på sin samtid.

Som professor i teologi i *Tübingen* samlede han store skarer af unge mennesker om sig, ikke blot teologistuderende, men studenter fra alle andre fakulteter, fordi han var i stand til at kaste lys over hele tilværelsen og ikke som de fleste andre teologer havde lukket sig inde i et eller andet teologisk »speciale«.

Han havde i nogle år virket som rejsesekretær for den kristne tyske studenterbewægelse og havde fået lov til at hjælpe mange unge til et personligt forhold til Herren. Under første verdenskrig var han feltpræst ved en interneringslejr for tyske soldater, der var havnet i Danmark.

Størst var han formentlig som Ordets forkynder. Han havde som ung oplevet en ægte omvendelse og blev aldrig træt af at forkynde forløsningen i Kristus Jesus.

Under anden verdenskrig samlede han store skarer, og den prædiken, vi gengiver her i bladet, er holdt, da Tysklands sammenbrud var ved at blive en kendsgerning.

Hans enkle, dybt personlige ord blev til hjælp for mange. Han beretter i en anden prædiken om en oberst, der sammen med sin hustru og børn var søgt ned i kælderen under et voldsomt bombardement. De samlede deres børn imellem sig for sammen at gå i døden. Bombardementet kom nærmere og nærmere. Da fik han pludselig den indskydelse at bede *Fader vor* højt.

Der sænkede sig med det samme en dyb stilhed over alle nede i kælderen, og obersten beretter selv, at da han hævdede røsten med disse ord: »Vor Fader, du som er i himlene«, kom der en ubeskrivelig fred over ham, og al angst forsvandt med eet.

Næste morgen, da de kravlede ud af ruinerne af deres hus, sagde han, at det største for ham ikke var, at de havde reddet livet, men at han havde fået lov til at opleve den evige verdens urokkelige fred.

Karl Heim blev en gammel mand. En kendt tysk evangelist, der blev brugt til mange menneskers frelse i årene efter krigen, fortæller i sine erindringer, at det gjorde et dybt indtryk på ham, da han engang kom for at besøge sin gamle professor, som han højagtede, at denne da sagde til ham: »Hver aften, når De har Deres vækkelsesmøder, kommer min hustru ind

til mig og ruller gardinet ned, thi så samler jeg mig i bøn for Dem!«

Karl Heims viden var enorm. Foruden teologien beherskede han naturvidenskaberne (han var således en af de første, der forstod quantefysikken og relativitetsteorien) og filosofien; han var mere end en amatør-mæssig kender af musikken og minder om den svenske professor *Odeberg*, hvis viden også var enorm (Odebergs viden var endnu mere omfattende end Heims, idet han bl.a. beherskede 18 sprog, så vidt jeg husker). Men med al sin viden forblev han en ydmyg mand, en Herrens tjener, der med sine mange talenter kun ville eet: være tro imod sin Herre.

Karl Heim forblev en ener og i en vis forstand en ensom mand iblandt sine kolleger. *Karl Barth* blev det store navn og dannede skole; det gjorde Heim end ikke forsøg på. Han søgte således aldrig at få sine elever anbragt som lærere ved de teologiske fakulteter. Han ville være et vidne, men ikke et midtpunkt.

Det er sjældent, man møder en mand, i hvem en lidenskabelig længsel efter tankens klarhed, en kunstnerisk begavelse og en dyb, nærmest pietistisk fromhed smelter sammen i hengivenhed og tjeneste for Herren.

Hans hovedværk »Der evangelische Glaube und das Denken der Gegenwart« (Den evangeliske tro og vor tids tænkning) er blevet genoptrykt efter hans død i 6 bind og øver en stor indflydelse i den tysktalende verden. Midt under uhorste katastrofer gik Heim uden at lade sig forvirre sin egen vej og fuldbragte i løbet af tyve år et værk, hvis værdier endnu ikke er udtømte.

Men endnu stærkere end dette kæmpeværk på 6 store bind virker hans forkyndelse, der ikke blot taler til teologer og tænkere, men til os alle. Den prædiken om *Fader vor*, der gengives her i bladet, er et lille eksempel herpå.

Man fornemmer i den noget af den hellighed, der prægede Karl Heim. Den er ikke trykkende som den falske hellighed, men opløftende.

*

Yvonne Marquard Pedersens bog »Herrens omveje er uransagelige« er, som nævnt sidste gang, blevet anmeldt mange forskellige steder. Jeg har læst de fleste af anmeldelserne og forsøgt at danne mig et indtryk af, hvem der bedst har fattet bogens særpræg. Følgende anmeldelse fo-

rekommer mig mest rammende:

»En meget usædvanlig omvendelsesbog, som på grund af forfatterens personlighed endda ikke helt bliver det, men noget mere. Yvonne Marquard Pedersen var i 1985 51 år og havde i lang tid søgt Sandheden i forskellige, også østerlandske religioner. Da hun ved et tilfælde læste *Andesbjergenes hemmelighed*, slog det hende, at det her omtalte kloster nord for Titicacasøen i Peru på grænsen til Bolivia måtte rumme den sandhed, hun søgte. Hun omsatte derfor i smug det jordiske gods, hun disponerede over i sit langgelandske ægteskab, og drog, ligeledes i smug, karsk af sted med rygsæk og sovepose for at finde det skjulte kloster. På turen modstod hun mange strabadser og uheld i det kolde, barske og uvej-somme terræn, men fik også mange glæder i kontakten med befolkningen. Hun endte fysisk nedbrudt i en norsk Luthermission, hvor hun blev plejet og endelig fandt Sandheden, hun havde søgt. Bogen er overhovedet ikke litterær, men virker nærmest som et langt pragtfuldt brev fra den tante, vi vist alle har i familien. Sætninger indledes f.eks. ofte med: »Nå – men jeg må videre« ... og der er endeløse opremsninger, f.eks. med tal på inventar i lokaler, antallet af forskellige butikker i byerne, om taler af indkøb (røverkøb – pris opgivet), ligesom ortografien ikke i alle tilfælde er helt sikker. Alligevel skulle det ikke undre mig, om bogen blev en best-seller, også udenfor de søgendes kreds. Et fantastisk menneske, som resolut omsætter sin søgen i handling, og oplever et eventyr af det helt usædvanlige og ganske uimponeret og frit fra leveren indvier os i sine oplevelser.«

Så langt anmelderen, der hedder *Birgitte Bornæs*. Er det så en anmeldelse i et kristeligt tidsskrift? Nej, i de fleste kristelige anmeldelser har man ikke rigtig blik for personligheden bag bogen, forfatterinden selv. Man er næsten kun optaget af, hvad man forstår ved »det åndelige« i bogen, altså hendes omvendelse.

Denne anmelder har haft blik for den gæve personlighed, det uimponerede menneske, den ligefremme og ranke kvinde, der udstod alverdens strabadser for at finde, hvad hun søgte – og dermed gør så mange af os andre til skamme.

Anmelderen er ansat i *indbindingscentralen*, et centralorgan for samtlige danske folkebiblioteker.

Det lover godt for bogens udbredelse blandt ikke-søgende mennesker – dem,

forfatterinden allerhelst vil nå.

*

Med dette nummer af månedsbladet følger en *bestillingsseddel* til forlaget *Perspektiv*. Vi nærmer os jo julemånederne, hvor mange tænker på julegaver.

At Yvonne Marquards bog står øverst på bestillingsseddelen, kan næppe undre nogen.

*

Efter modtagelsen af de bestilte bøger kan man betale dem. Et girokort bliver vedlagt bøgerne, men man kan også betale med check, hvis det er mere bekvemt.

*

Hvad er *hellighed*? Jeg anvendte denne betegnelse om professor *Karl Heim*.

Det er i mine øjne et ganske vigtigt spørgsmål, thi jeg spørger i virkeligheden, om hellighed ophæver eller udsletter de gode menneskelige egenskaber, eller om de bevarer?

Hvis helligheden udsletter de naturlige gaver i personligheden, da må vi gå omkring og være bange for dem. Den, der er musikalsk, må frygte, at denne gave gør sig gældende – lederen må være bange for sine lederegenskaber – den gæve og ranke personlighed må være bange for sig selv – o.s.v.

Der har været en helliggørelsesforkyndelse, der faktisk hævdede dette. Den kendte kinesiske leder *Watchman Nee* var en af dem. Og han appellerede en tid lang til mangfoldige.

En sådan forkyndelse skaber en vis beklemthed og en udtalt frygt for alt, hvad der er sundt menneskeligt. Dens styrke ligger i, at den ansporer til hellighed, men dens svaghed er, at den let skaber en ufri, indeklemmet og umunter atmosfære iblandt de »hellige«.

Jeg må imidlertid ikke gøre *Watchman Nee* uret. Han er blevet misbrugt, idet der i hans navn er udgivet alt for mange bøger, hvor disse falske helliggørelsestoner er slået an. Man har samlet notater af hans prædikener sammen og udgivet dem uden hans vidende. De første bøger, udgivet af dr. *Angus Kinnear*, var afbalancerede.

Jeg sagde, at professor *Karl Heim* bar et umiskendeligt præg af hellighed – men jeg bør tilføje, at han var en uforfærdet bjergbestiger, en talentfuld maler, en elsker af ophøjet musik (*Bach* ikke mindst) og en mand, der – alsidigt orienteret som han var – fulgte med i samtidens begivenheder.

Kan alt dette gå sammen med hellighed?

Ja, det kan det i allerhøjeste grad, thi

hellighed har først og fremmest med *hjerterets indstilling* at gøre og bliver derfor aldrig påtrykket udefra.

Hellighed er *kærlighed til Herren og til sin næste*; derfor er den sande upåklippede hellighed aldrig selvoptaget, lige så lidt som kærligheden er det, og derfor er der ingen frygt i den, så sandt den fuldkomne kærlighed udvider al frygt.

Den er uhysterisk og gennemsvund. Den er guddommelig og menneskelig på een gang. Den glæder sig over alt rent og smukt og rosværdigt og går ikke omkring med en løftet pegefingert.

Kort sagt: ethvert helligt menneske er sig selv – og ikke nogen anden end netop sig selv.

*

Hellighed og selvtværdighed er to vidt forskellige ting. Derimod er selvtværdighed og farisæisme nært forbundne. Et helligt menneske er uden noget stænk af selvtværdighed og farisæisme.

Helligt er som sagt ethvert menneske, der er behersket af Kristi kærlighed. Han kender sig selv som et intet for Gud og har derfor ingen anledning til at dømme andre.

Han kender også evangeliet som Guds kraft til frelse og kan aldrig blive færdig med at andre sig over, at netop han fik del i det.

Han underordner sig ikke under et fastlagt adfærdsmønster, men lader sig drive af Kristi kærlighed. Derfor kan et helligt menneske i udpræget grad få ufrelste mennesker i tale, thi der er noget dragende over ham.

At han kan nå dem, hænger sammen med, at de kan mærke, at han ligesom sin Frelser er synderes ven.

*

Der er næppe nogen, der vil afvise, at just sådan var vor Frelser, da han vandrede hernede. Han var hellig, og han var synderes ven.

Men de »hellige« farisæere anså ham ikke for hellig!

Lad os tage os i vare! Professor *Odeberg*, som jeg nævnte i forbindelse med omtalen af *Karl Heim*, hævdede, at farisæisme er menighedernes største fare.

Den falske, forskruede hellighed er mest præget af det negative, medens den karske, sande hellighed bærer solens varme med sig i skikkelse af kærlighed, glæde og fred.

*

Høsten er, medens dette skrives (slutningen af september), endnu ikke i lade. I nat har det øsregnet med lyn og torden. Et

memento til det danske folk. Det daglige brød er ikke nogen selvfølge. Der er altid grund til at takke for det.

Offentligheden er imidlertid mest optaget af, at der er indgået en aftale om at skrotte mellemdistanceraketterne imellem *U.S.A.* og *Sovjet-Unionen*. Man taler om et nyt klima i forholdet mellem supermagterne og om en historisk aftale med vidtrækkende konsekvenser.

Menigheden finder imidlertid så meget mere grund til at våge og bede!

*

Det hævdes, at de kristne i Sovjet går lysere tider i møde. Sådanne rygter må ikke afholde os fra fortsat at bede for dem.

Den tyske protestantiske alliance gjorde i august den 49 år gamle baptist, *Vladimir Titov*, som har været anbragt i et psykiatrisk fængsel i *Orel*, 500 km syd for Moskva, til »månedens fange«.

I følge det internationale selskab for menneskerettighederne er *Titov* nær ved et sammenbrud som følge af en påtvunget behandling med bestemte piller samt hårdt fysisk arbejde. Han er helt ukendelig og lider af lever-, nyre- og underlivsforstyrrelser.

Før sin omvendelse var *Titov* ingeniør og officer i Sovjets hemmelige politi, KGB. Da han var blevet omvendt, nægtede han at være med til at forfølge de kristne. I 1969 blev han idømt 15 års tvangsarbejde i en arbejdslejr og derefter forvisning til sibiriske egne. Men siden 1973 har han, bortset fra to korte perioder, været anbragt i et særligt psykiatrisk institut for fængslede. I 1982 lykkedes det ham at informere *Vesten* om, at tvungen arbejdskraft blev anvendt ved anlægget af naturgasledningen og anmodede *Vesten* om at intervenere, så han kunne få lov til at udvandre.

*

Det er muligt, at den nye sovjetiske ledelse ønsker større frihed for det sovjetiske folk, og det kan også tænkes, at forfølgelserne hører op.

Men et styre, der anser religion for opium for folket, vil altid være fjendsk imod dem, der forkynner evangeliet.

*

Jeg citerer undertiden noget fra de mange breve, jeg modtager, og som ofte beriger mig.

Hør følgende fra en søster i *Finland*: »Nu beder jeg om, at Gud vil give mig mod til at blive legemligt svagere og svagere, men i Ånden stærkere og stærkere!«

Sådanne linier kan nok give os noget

at tænke på!

*

Det næste er fra en broder i *Frankrig*: »Guds søn, Jesus Kristus, er mere end synderes Frelser, han er også den store, vældige Herre og Gud, himmelens og jordens Skaber, herrers Herre og kongers Konge! Alt drejer sig om ham; han skal, og han vil en dag fylde alt med sin fylde og med sit liv!

Ofte oplever jeg hans nærhed helt overvældende, og da vil jeg så gerne, at alle, der kalder sig hans børn, også må skue og gribe fat om hans herlighed, men det er, som om der er en vældig åndelig modstander herimod, og han søger at forhindre så mange i at opleve Herrens herlighed og blive grebet af den. Jeg er imidlertid overbevist om, at Herren, således som der står i Salme 115,2 og 3 samt Salme 135,5 og 6, ved sin almagt vil nå sit mål med sin menighed her på jorden!«

*

De, der husker vor ven *Geoffrey Bull*, vil glæde sig over at høre, at han stadig er i fuld vigeur. I denne måned har han et tre-ugers bibelkursus i *Birmingham* i *England*.

*

Bakht Singh er meget svag; vi beder derfor Herren om at velsigne hans udgang af denne verden og hans indgang i den evige, og vi takker Gud af hele vort hjerte for alt det, som han har brugt denne trofaste tjener til.

*

Medens jeg er i færd med at citere andre, lad mig da give følgende fra *Karl Barths* Romerbrevs-kommentar:

»Israel krænkede Guds lov ved sine anstrengelser for at holde den.

Israel blev gjort til skamme af den frelse, Gud havde beredt for dem. Det er, hvad menneskelig villen og menneskelig løben altid fører til selv under de bedste betingelser, som Gud har givet dem, ja endda ganske særlig under sådanne betingelser.

De kender ikke Gud som den, der vil og som handler for dem. De er uvillige til at tage imod Guds indsats for dem. I stedet søger de at opbygge deres egen retfærdighed, d.v.s. at bevise og hævde, at de er mennesker, der er værdige til Guds løf-

te og derfor har krav på, at det bliver indfriet. Netop dette er deres oprør, deres ulydighed imod Guds retfærdighed.

Når troen mangler, bliver loven brudt til trods for al deres nidkærhed for at holde den – eller rettere: på grund af al deres nidkærhed for at holde den!«

*

Ligesom det kan være gavnligt nu og da at læse, hvad andre Herrens tjenere har sagt, ikke mindst når det drejer sig om nogle, der rager højt op over os, kan det være gavnligt at læse andre oversættelser end vor autoriserede Bibel-oversættelse. Jeg blev opmuntret, da jeg forleden læste følgende i Salme 47,8: »Syng en lærerig sang ... « (den gamle overs.).

Jeg læste videre i salmerne og kom til den konklusion, at de netop er *lærerige* – så lærerige, at man aldrig bliver færdige med dem.

De er mønstret for al kristen sang. Lad os da følge det mønster!

*

En *lærerig* sang kan ikke synges, uden at den, der synger, er opmærksom på indholdet og søger at tilegne sig det. Den er ikke altid »let«, thi det lærerige kræver under tiden noget.

I kristenheden gør mange nedbrydende tendenser sig gældende; det gælder ikke mindst, hvad angår sangen.

Lykkeligvis gør der sig også opbyggende og gavnlige tendenser gældende.

*

Johan Sebastian Bachs musik er vel det nærmeste, der kommer betegnelsen »udødelig«. Under mit ophold i *Tyskland* (*Hannover* og *Mellendorf*) boede jeg hos en familie, der elskede at lytte til Bach. Hos dem blev jeg opmærksom på, hvad Bach mente om sig selv; han skrev engang: »Jeg har været flittig; enhver, der er lige så flittig, vil kunne nå lige så langt!« Det var alt!

Det gav mig noget at tænke på, og mine tanker blev atter ledet hen til lignelserne om de betroede pund og talenter. Ved flid kan man mangfoldiggøre sine talenter!

Dog må eet tilføjes: Bach skrev sin musik til *Guds ære*. Over mange af sine kompositioner satte han disse ord: Til Guds ære alene!

*

Der er mange, der har haft stort udbytte af *C. S. Lewis'* bøger, men da vor ven *Bill Thompson* citerede et digt af ham, blev jeg mere velsignet heraf end af hans bøger. Jeg citerer digtet på engelsk og føjer en oversættelse til (se næste side).

*

Jeg slutter rækken af citater med følgende tre af *Karl Heim*, der ofte anvendte billeder for at belyse sandheden; det er også tilfældet her:

Første billede: »Jesu Kristi menighed ligner en dristig jernbanebro, der i en eneste, bue er bygget over en strømmende flod, kun båret af to piller, af hvilke den ene står på tidens *dennesidige* kyst, den anden på dens *hinsidige*. Den første pille er begivenheden på Golgata, den anden er Jesu Kristi genkomst. Ligesom jernbanebroen kun består i en eneste forbindelse imellem de to piller, således eksisterer Jesu menighed også udelukkende på grund af den uopløselige enhed imellem Golgata og genkomsten. Jesu menighed har sit fodfæste i Golgatas synlige forsoningsværk. Derudfra går den gennem tiden over verdensbegivenhedernes brusende flod sin Herres genkomst i møde. Menigheden er altså på vej imod fremtidens allerstørste begivenhed, vor Herres Jesu Kristi genkomst.«

Andet billede: »Jesu menighed lever i en mellemtid, som ligger imellem to påsketider. Den begyndte med *Forløserens* opstandelse og slutter med *de forløstes* opstandelse. Imellem disse to opstandelser ligger opstandelsen af de *åndeligt* opstandne, d.v.s. dem, der har omvendt sig til Jesus Kristus, stillet deres liv til hans disposition og lever deres lille tilværelse sammen med ham, Livsfyrsten. Som opstandne lever de som skinnende lys imellem de to opstandelser. I kraft af den første påske går de opstandne styrkede og trøstede den anden opstandelse i møde.«

Tredie billede: »Jesu menighed lever i en spænding, som ligner tiden imellem en granats affyring og dens nedslag. Når granaten er vel affyret, indtræffer dens nedslag også med sikkerhed. Hvis man vil sammenligne Golgata med granatens affyring, så er nedslaget vor Herres Jesu Kristi genkomst. Tiden derimellem er spændingen imellem affyring og nedslag, mellem Herrens første og andet komme! *Hvornår kommer nedslaget?*«

*

From all my lame defeats – and oh, much more
from all the victories I seemed to score,
from cleverness shone forth on thy behalf,
at which, while angels weep, the audience laugh,
from all my proofs of thy divinity,
thou, who wouldst give no sign, deliver me!

Thoughts are but coins, let me not trust, instead
of Thee, their thin worn image of Thy head.
From all my thoughts, even from my thoughts of Thee,
o Thou fair silence fall and set me free!
Lord of the narrow gate and the needle's eye
take from me all my trumpery lest I die!

Fra alle mine lamme nederlag – og endnu mere
fra alle de sejre, jeg synes, jeg har vundet,
fra al min klogskab, som jeg har ladet skinne frem på dine vegne,
som englens imidlertid græder over, medens tilhørerne ler,
fra alle mine beviser for din guddommelighed
fri mig du, som ikke selv gav noget tegn!

Tanker er som mønter – lad mig ikke stole
på deres tyndslidte afbillede af dit hoved i stedet for på dig!
Sænk, du skønne stilhed, dig over mig og sæt mig fri
fra alle mine tanker, endog mine tanker om dig!
Du, den smalle vejs og nåleøjets Herre,
sæt mig fri fra alt mit tomme sludder, at ikke jeg dør!